

GÁÁRATA Garáátsiárí íjcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháám:

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Píívyéébe oke picyóó uwáábóóbedívú Jetsocríjtoke ibóhíítsóóbej tééveri. Tsáháa míamúnaa oke pícyootú téénevu. ² Aabe íñe ílle óóma íjcyámema íhyaami ó caatúnú elle Garáátsiá íiñújiri ámuha cahcújtso múnaa meíjcyáme éllevu. ³ Áámeke óvíi ámúhakye Méécááni Píívyéébe píaabó Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri íbúwajíí ámuha meíjcyaki. ⁴ Muuráhjáa dibye ímillédújuco mewájuryi Jetsocríjtó dsíjívéné íjí imítyú meke mújtatsójúcóórónetu meke ipájtyetétsoki. ⁵ Áánéllii metsu dííbyeke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóyóné uwááboju

⁶ Áronáa múhdurá oke pajtyéné Píívyéébeke ámuha mecáhcújtsónetu tsíhdyuréjuco meíjtsámeíñe. Ááneráhjáa tsúuca ámuha ímí mecáhcujtsó meké iwájyúne Críjtoj tééveri mééma dibye méénune. Ááne mutsííenéréjuco ámuha tsíjijtójiriyé meúwáábocatsíhijcyáne. ⁷ Áánerá tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóyóné uwááboju. Íllure ámúhakye tsaate iállíñe tsíjijtójiriyé íúwáábóneri máváríchohíjcyá Críjtodítyú íjcyáne uwáábójutu ámúhakye imújtátsóroki. ⁸ Ehdu úwáábohíjcyámé hallúrí apíchó teéne. Muurá o íjcyároobe tsíjijtóríyé o úwááboca téhdure Píívyéébe óhdi

ícúbáhráiyáhi. Áhdure níjkyéji múnáajpi íjcyaróóbedi ícúbáhráiyooobe tehdu díbye méénuca. ⁹ Aanée tsúuca éjyju ámuhakye o úúbálleroné íñe tsiíñe ó úúballé tsaate Críjtodítýú íjcyáné uwááboju tsíjjítóríyé úwáábóhajchíí Píívyéébe diityédí ícúbáhraíñe.

¹⁰ Ehdu íñe ámuhakye o nééne méjitsúcunúdí míámúnaa ímí oke íjtsúcunúrokíyé o íhjuvahiíjcyáne. Píívyéébere ihdyu óhdivu tújkevéélléneríjyuco o tsúúrámehíjcyáne. Muurá míámúnáamáyé tsaímíyé o íjcyane o ímílleca tsá Críjtó ñcúve múnáajpi o íjcyáítyuróne.

Páávoru uwááboobe íjcyane

¹¹ Aane ihdyu ó imíllé ámuha táñahbémú mewáá-jacúné íñe dííbyé uwááboju míámúnáá íjtsaméí íjcyatúné o úwáábohíjcyáne. ¹² Tsáháa múha oke úwáábotú teéne. Dííbyerée ihdyu páñetu Jetsocríjtó óhdivu bóhówajtsóné íñe ó úwáábohíjcyáhi.

¹³⁻¹⁴ Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa tujkénú o dáríívémeíhíjcyáné tamúnaa múhdurá Píívyéébeke úráávyehíjcyajító o úráávyéíjyju. Téjjítóo ávyéta ímí ó waajácú tsijtye tátyujkévééjte íjcyarómé ehniíñevu. Aabée téijyju ímiáánéhacáa Críjtó cahcújtso múnáa íjcyámedi ó ícúbáhrahíjcyá dityévaa téénetu íhvetéroki. ¹⁵ Áronáacáhjáa ihdyu pámeeke iwájyudu íjcyaaabe Píívyéébe tsúucajátújyuco ói o tsíímávámeítyúné íhdéjyuco oke íújcuíñé wábyujtsóne. ¹⁶ Aabée oke waajácútsó ílli Jetsocríjtodítvú dííbyedítýú íjcyáné uwáábojúvú ámuhakye jodíómú íjcyátúrómeke o wáájácútsoki. Áánerii tsá múúmá o íhjuvátúne. ¹⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri dííbyé uwáábo múnáa táíhdéjyuco íjcyaróme

éllevu tsá o péétu diityémá téeneri o íhjuvaki. Araábíá iinújivúree o péébe téhulle íinéubará píivyétútsihyi o ícyahíjcyátsihdyu tsiíne ó oomí Damájcovu.

¹⁸ Átsihdyúu botsíi Jerotsaréevu tsiíne pápíhchúú píjcyábatu o wájtsiibe o péé Péédoró éllevu dífbyema o íhjuvaki. Áábemáa técoomíyí ó ijcyá 15 coojíva.

¹⁹ Áijyúu tsá tsijtye Jetsóó uwáábó méénuhíjcyámeke o ájtyúmitúne. Apáábyekéréé ó ájtyumí íñahbe Jacóóboke.

²⁰⁻²¹ Átsihdyúu o péé Tsíiriámá Tsiríítsiá iinújicúvu. Ehdu íñe ámuha éllevu o cáátúnúné pañe o néene Píivyéébe waajácú ímiáánéjuco íjcyane ámúhake o úúballéne. ²² Áábekée oke tsúuca téhullé múnaa waajácúhi. Áanetuikyée tsá Jodéá iinújiri íjcyané cahcújtso múnaa oke wáajácúcutúne. ²³ Apááñéreváa lléébohíjcyámé tsaate óhdityu néhíjcyáne: “Éhnée éjyu Crijtoke mecáhcujtsoné hallútú ávyetá ícubáhrá méhdi méénuhíjcyaabévá muhdú ícyooca teene úwááboobéré pehíjcyáhi.” ²⁴ Ehdúváa tsaate óhdityu néhíjcyané illéébóne mítyane Píivyéébeke duurúvahíjcyáme.

2

Páávoróké uwáábojte wáajacúne

¹ Átsihdyúu tsúuca 14 píjcyá pájtyéné boone tsiíne Jerotsaréevu o péébema Benabéemútsí Tíitóma péehíí. ² Áámútsimáa o péé téhullévú Píivyéébere oke túkévéjtsóneri. Áijyúu tsamééré técoomí cahcújtso múnáá túkévéjtsojte píhcyáávémeke ó úúballé íñe ámuha jodíómú íjcyátúrómeke o úwáábohíjcyánetu muhdú oke ditye iñéekíí. ³ Áronáacáa oke néeme tehjújuco o úwáábohíjcyáne. Aamée tsá iiná neétu Tíito óoma íjcyaaabe kíhdyahírótsámeítýúnetu. Tsáháa

dibye kíhdyahírótsámeityú jodíómuube ijcyátúnéllííhye. ⁴ Áronáacáa ijcyámé tsaate íllure iállííne ímiáámédú múúhake náhbévahíjcyáme. Aamée imíllé Críjtoéjté muha meíjcyame tééné taúhbaju meméénújúcóótúmeke tsiíne múúhake téénevu ííbúwajtsóne. ⁵ Ároneríi tsá muha meíícúvetú Críjtodítyú ijcyáné uwááboju mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténetu ámuúhake muha memújtátsótuki.

⁶ Aamée táehníínevu ijcyarómé túkevétsojte tsá oke béhné uwáábó téénetu méénutúne. Áronáa tsá o íjyá-cunútú ditye táehníínevu ijcyáneri. Muurá Píívyéébe tsahdúré meke íjtsúcunúhi. ⁷⁻⁸ Aamée ímí ijtsúcunú Péédorókée tamúnaa jodíómú uwáábóóbedívú ipícyohdu téhdure oke Píívyéébe pícyoone ámuha jodíómú íj-cyátúrómé uwááboobe o íjcyaki.

⁹ Aanée páñétúejte Péédoroo, Jóóaá, Jacóóboo, íjcyame ímí íjtsúcunúne múhtsikye Benabéema mítyane dúúrú-vaméré néé muhtsi tééné wákimyéí meméénu jodíómú íjcyátúmé pañe téhdure tamúnáá pañe tééné wákimyéí ditye méénúné tujkéveri. ¹⁰ Áánemáa múhtsikye nééme muhtsi mepíáábohíjcyá ídáátsóméhjike. Aanée ímí ó ijtsúcunúhi.

Péédoróké Páávoró úhbane

¹¹ Áronáacáa Péédoróké Ajtiokííavu ó tsijpájúú dibye múhdurá íjcyáné hallútu. ¹² Muuráhjáa ámuha múnaa jodíómú íjcyátúmema dibye májchórónáa tsaate múúha múnaa Jacóóbo hájkímú íhdééné taúhbaju úráávvehíj-cyámé técoomívú wájtsímédítyú waabe diityédí íllí-tyénema. ¹³ Áábedítyúú íííváne tsijtye tamúnaa tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé téhdure wááhíí. Áhdurée táñahbéébé Benabée diityédítyú íííváne wááhíí. ¹⁴ Ehdúu

Gáárata 2:15-16 5 Gáárata 2:21

tsúuca cahcújtso múnaa íjcyarómé dáríívémeíñé hallútú Péédoróké pámeere pihcyááve múnááj pñínévú o néehíí: “Muúbej, uu muurá jodíómuube u íjcyároobée tsúuca ú íhvejtsó íhdééne taúhbaju u úráávyehíjcyáne. Aabe ¿íveekí téénevu ú taúhbahíjcyá memúnaa íjcyátúmeke teene u úráávyécóóbejíívari?” Ehdúu o née Péédoróke.

Mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténe

¹⁵⁻¹⁶ Muurá muha jodíómú páñétúejte Píívyéébeéjté meíjcyame tsúuca méwaajácú Moitséeúvuj tééveríí múúhá íhdé múnáaúvuke díbye ájcúné taúhbaju muha meúráávyeróné múúhakye pájtyetétsóityuróne. Apááñéré ihdyu Jetsocríjtóo mewájyuri dsíjívéné pamévaré mecáhcújtsómeke ímíáámedi dílloóbe.

¹⁷ Aane dííbyej tééveri Píívyéébema meímíbaávyéíyóneri metsúúrámehíjcyámé méwaajácú ímíáané ímityúmé meíjcyane. ¿Áánéllíihyéhaca Críjto nééjuríyé ímityúmé méicyahíjcyáhi? Tsáhaá. Tsá tehdu tene néétune. ¹⁸⁻¹⁹ Muurá teene taúhbaju o úráávyéroobe tsá Píívyéébema ímí o íjcyáítyuróne. Áánéllíi ténejcútú ó íjcyá dsíjíveebédú teene o úraavyéjúcóótúnéllíihye. Aabe ihdyu ícyooca ó tsúúrámehíjcyá muhdú Críjtoj tééveri tsáimíyé Píívyéébema o íjcyáíyóneri. Muurá o íhvejtsójúcooróné tsiíñe o úráávyéhajchíí oore ó tútávájtsáméííhi. ²⁰ Áánéllíi tsá o ímillédú o íjcyájúcootúne. Ícyooca ó íjcyá Píívyéébé Hajchíí tawájyuri dsíjívéebeke o cáhcújtsoobe oke túkévjtsóné pañe. ²¹ Aane tsá múijyú o íhvéjtsóityuró mekéé íídaatsólléne mééma díbye méénune. Muuráhjáa teene taúhbaju néhdu meíjcyánejté tééveríyé ímíáámedi

meke dibye dílloca Críjto dsíjivéné tsá íínetú meke píáábóityuróne.

3

Críjtore meke pájtyetétsóne

¹ ¿Áyu ámuúha Gáaratá cahcújtso múnaaj! ¿Múamíi ámuúhake tútávajtsómé tsáhájuco ímí ámuha meúraávyetú Jetsocríjtóo mewájuryi páwachékevu dsíjivéné mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténé ámuúhake o úwaabóne? Áaneráhjáa tsúuca ámuha ímí méúraavyé téené uwááboju. ² ¿Acáa tsá Píívyéébé Apííchó ámuhá pañevú úcáávetú teene ámuha mecáhcújtsóijyu? ¿Mityá ityaúhbajúree ámuha meúraávyénéllii ámuhá pañevú úcaavéne? Áyu cána oke menej. ³ ¿Íveekí ayájú allíurá ámuha menéeme múhdurá médáríívemeí tsúucajáa Píívyéébé Apííchó túkevjtso pañe ámuha meíjcyame? ¿Aca ámuha méjtsúcunú ámuhá ihnáhooríyé tsaímíyé dílbyema ámuha meíjcyáiyóne? ⁴ ¿Muhdú bañúháñe ámuha téené hallútú meícúbáhrámeíhijcyané íveekí méíhvejtsóhi? ⁵ ¿Mityá ámuha méjtsúcunú Píívyéébé taúhbaju néhdu meíjcyánéllii dibye mééma méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyáne? Muurá ihdyu Críjtoke mecáhcújtsómé pañevú Íapííchó ipícyóonej tééveríyé mééma méénuhíjcyaaabe ténehjí.

⁶ Muuráhjáa Aavaráaúvú ímí dílbyeke cáhcújtsónéllii ímiáábedi dílloobe dílbyeke. ⁷ Áanéllii ímí Píívyéébeke mecáhcujtsómé dílbyeúvúj tsiiménémúhaabe meíjcyáhi. ⁸ Tsúucajátújucóhjáa muurá mee pámeere ámuha jodíomú meíjcyátúromema tsaímíyé dílbyema meíjcyaiñe Aavaráaúvuke dibye íllu néénee: “Ímí oke u cáhcújtsónéllii dijtyééveri pámeere ííñújiri íjcyámeke ó

píááboóhi.” Ehdúhjáa neebe Aavaráaúvuke. ⁹ Aane muurá téhdure Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke píááboobe dífbyekée ipíaabódu.

¹⁰ Áánetu eene taúhbaju iúráávyéneriyé ipájtyetéiyóné ítsúcunúhíjcyámé hallúrí ápíchó teéne. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Píívyéébé taúhbaju múhdurá úráávvehíjcyámé hallúrí ápíchó teéne.” ¹¹ Aane muurá méwaajácú teene taúhbaju néhdu íjcyáíyóneri tsúúrámeyómé tehdu íjcyátúmeke Píívyéébe ímiáámedi díllóityúne. Íllu tsiíñe nééne dífbyé waajácúháámitu: “Píívyéébeke ímí cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyeteéhi.” ¹² Áronáa teene taúhbájutu Píívyéébé Moitséeúvuj téeveri meke iájcúnetu neeráhi: “Páneere taúhbajúúné néhdu tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyetéiyáhi.”

¹³ Áronáacáa tehdu meíjcyátúné déjúcotu méhdi dibye ícúbáhráiyóné ihdétú tsúúca Críjto meke iwájyúne pájtyetétsóhi. Muurá dífbyé waajácúháámitu nééneé: “Ímityúmé átéréejtéké cáámetu úmáhájcutu picyóóme.” ¹⁴ Ahdújucóhjáa muurá Píívyéébe Críjtoj téeveri pámeekéré píaabóné jodíómú íjcyátúrómhjíma Aavaráaúvukée iñéhdújuco. Áhdure Críjto pámeere dífbyeke cáhcújtsómeke ájcuú ípííichotu ípyée iñéhdújuco.

Píívyéébe Aavaráaúvuke pítyajcóné

¹⁵ Aane cáhawáá ámuha táñahbémuke o nées múhdú maállítyu meméénune. Muurá tsaatémá tsané wákimyéí meméénu téené waajácúháámitu memémé mecáátúnúné boone tsáhájucó múha tsíhdyuréjuco meíjtsaméí cápáyoacóityuróne. ¹⁶ Ahdúhjáa muurá Píívyéébe Aavaráaúvuke nées dífbyéj tsiiménémúháábedítúyú

tsáápiikye ipícyooíñé míamúnáake pájtyetétsóííbyeke. Tsáháhjáa díbye íwaajácúháámitu néetu pívámeváké ipícyooíñé. Neebéhjáa tsáápiikyéré ipícyooíñé Jetsocríjtoke. ¹⁷ Muuráhjáa dííbyeúvuke Píívyéébe ipítýájcóné boone 430 pijcyábatu ítyaúhbjáúvú jodíómuke ajcú Moitséeúvuj téeveri. Áronáacáa tsá téené hallúhcuri díbyée Aavaráaúvuke pítýajcóné wáájácúratúné íjcyatúne. ¹⁸ Muuráhjáa teene taúhbaju meuráávyéneriyé mepájtyetécá álliúreyó teene dííbyeúvukée Píívyéébe pítýajcóné. Áronáacáa muurá dííbyeke íñéhdújuco díbye méénune.

¹⁹ ¿Aanee íveenévurá ajcuube teene taúhbjáúvú meke tene ipájtyetétsokíjívári? Muuráhjáa ihdyu teene níjkyéji múnáaj téeveri pícyoobe mewáájácu múhdurá meícyahíjcyané Jetsocríjtói bóhówáávétúné hajchóta. ²⁰ Áronáacáa tsá tehdu Píívyéébe Aavaráaúvuke tsíjtyej téeveri pítýajcotúne. Muuráhjáa ihdyu ávyeta dííbyere dííbyeúvuma ihjyúváhi.

Píívyéébé taúhbaju

²¹ ¿Áanélliihyéhaca Moitséeúvuj téeverí díbye meke ítyaúhbjáúvú ajcune tútávajtsó díbyée méema imyéenuíñé nééneé? Tsáhaá. Muuráhjáa tene néhdu meíjcyáneriyé mepájtyetécá ímiáámedi meke díllóiyooobe teene meuráávyémeke. Aacáa tsá mepájtyetéíñe tsíjítóriyéjuco díbye méénúityuróne. ²² Áronáa muurá dííbyé waajácúháámitu néene ímityúné pañe meíjcyame Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke díbye pájtyetétsóíñe.

²³⁻²⁴ Muuráhjáa ímiáané ehne múúne tsííméké metúkëvejtsódú taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe meícyahíjcyá Jetsocríjtói méhdivu bóhówáávétúné ihde. Aabée méhdivu bóhówáávéébeke mecáhcújtsómeke

bótsíi Píivýéébe ímiáámedi dillóhi. ²⁵ Aame ícyooca tsáhájucó taúhbájú túkevájtsó pañe meijcyájúcootúne. ²⁶ Ícyooca méijcyá Píivýéébej tsíimeréjuco pámeere Críjtoke mecáhcujsóme. ²⁷ Muuráhjáa ímiááné dífbyeéjté meijcyáné uubállé metsójtsótsámeímyé méijcyá dífbyedúrējuco. ²⁸ Áánéllii tsá menééítyuró tsíjtyere jodíómú íjcyane. Téhdure tsá menééítyuró tsíjtyere gríéégómú íjcyane. Áhdure tsá menééítyú tsaate ímí íjcyánáa tsaate tsíjtyé hójtsí pañe íjcyane. Muurá ihdyu pámeere tsííñé míamúnaa íjcyáróméhjima wajpíímuma waalléémú méijcyá tsamééré Críjtoéjte. ²⁹ Ehdú paméváré dífbyeéjté meijcyame méijcyá Aavaráaúvúj tsiiménémúhaábe. Áánélli téhdure méwáábyuta teene dífbyekée Píivýéébe íajcuíñé nééené.

4

¹ Cáhawáá méijtsúcunuj, muurá tsaapi tsíímene cááni dsíjívéné boone dífbyé tsíeméné aabájaabe íjcyáiibye íáyáné hajchótá ihdícyaabedú íjcyá tsaaté hójtsí pañe. ² Aabe íbúwajíí ícyahíjcyá cááníuvúu diityéké téénevu níwaavémé dibye kéémécooca dífbyeke ájcuííbye. ³ Ahdúu muurá éjju méícyahíjcyá taúhbaju meke túkevájtsóné pañe Críjtóí méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Aamée méitsúcunúhijcyá teene meúráávyeneríyé mepájtyetéiyóne. ⁴ Áronáacáa Píivýéébe íllíkye meéllevu wállóóíñe éévé úújeténéllii bóhówááveebe wállé ííbúwá déjucóvú ípíivýéévéenema. Áábekée dille tsíímávaabe keemévé téénere Moitséeúvuj tééveríi dibye ájcúné taúhbájú pañe. ⁵ Ehdúu Jetsocríjtó méhdivu íbóhówáávéne meke ímíjpyetétsó taúhbajúu meúráávyerómé ímityúmé meijcyámeke botsíi Píivýéébe

ítsíímedi idíloki. ⁶ Aane ímiáané dífbyej tsíímé meíjcyane méhdityu ibóhówaúacunú mépañévu pícyoobe íapííchó íllij tééveri. Áánere muurá meke túkévéjtsóneri dífbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llihíyo múúháj Caánij.” ⁷ Aane ícyooca dífbyej tsíímé meíjcyámé hallúrí tsáhájucó íiná íjcyatúne. Áánéllii meke ájcuúibye íavyéjuvu Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveri.

Cahcújtso múnáadi Páávoró íjyácunúne

⁸ Muuráhjáa ihdyu éjyju ámuha Píívyéébeke mewáájácútúnéllii íhdícyanéhjí mecáániváne méíícúvehíjcyáhi. ⁹ Áánetu ícyooca tsúúca ámúhakey dibye wáájacúmé ámuha méíjcyá dífbyeéjte. Árónáa ¿íveekí ámuha méimíllé tsiíne íhdéené taúhbaju meúraavyéne? ¿Mityá ámuha méimíllé tsiíne téené pañe meíjcyane? ¹⁰ Muurá ámuháí méíjtsúcunúpí eene ténevá pijcyábádú, ténuhbavadú, kéjcoojíjí ámuha Píívyéébeke medúúrúvahíjcyánetu ámúhakey dibye ímiáámedi díllóiyóne. ¹¹ Ehdu ámuha múhdurá medáíívémeíñetu ámúhadítyú o nées bañúháñéubáhjáa ámúhakey o úwáábohíjcyáne.

¹² Árónáa ihdyu ámuha táñahbémuke o nées íhdée ámuha meícyahíjcyáne meúraavyéjúcóótuki. O íjcyadúréjuco meíjcyá. Muuráhjáa tujkénú ámúhakey o úwáábócooca tsá oke ámuha metsáííletú tsííjítóréjuco o úwáábórónáaáca. ¹³ Muuráhjáa téíjyju ámúhakey ímiáájú ó úwáábohíjcyá táhálluúneri o chéméroóbe. ¹⁴ Áróóbekée muurá ámuha oke éhdiíyálletúméré tsaímíyé mewáátsúcúpéjtsóóbeke méíícúvehíjcyá muhdú Jetsocríjtomútsikye níjkyéji múnáájpiima ámuha meíícúvéiyódu. ¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ámuha

mepíívyetécá táhálluúúcú oke mecápáyoácóiyá ámúhá hálluúúnetúréjuco. Áámeke ¿iiná ámúhake pájtyeme íveekí tsáhájucó óhdi ámuha meíícúvetúne? ¹⁶ ¿Ámuháubá méijtsúcunú ámúhake o tsárílléne ehdu o néhijcyáne? Muurá ihdyu ímiááné tehdújuco ámúhake o néhijcyáne.

¹⁷ Muurá eene ámúhake ííné imíjyaú úwáábohíjcyámé tsá ímiá uwáábó meénuhíjcyatúne. Íllure muurá ámúhake óhdityu imújtátsóro úwáábohíjcyámé diityé uwááboréjuco ámuha meúráávyeki. ¹⁸ Áronáa ihdyu tehdújúcooíyó ímiá uwáábó ámúhake imyéénu ámúhadi ditye tsúúrámeíñe. Tsá idyé ámúhama o íjcyánélliihyéré ámúhadi ditye tsúúrámeíhíjcyáítyuróne. ¹⁹ Aane ámuha áátsíímédú menééme tsiíñe múhdurá medáríívemeíñé ídátsó oke pajtyé éhne múúne walle ítsíímáváne ávyeri ícúbáhrámeídyu. Aabe ámúhadi ó ijjácunúhíjcyá Críjtkokéréjuco ámuha mecáhcújtsóne dibye íjcyadu meíjcyáíyóneri. ²⁰ Múhduúvúrá ó íjtsúcunú ehdu ámuha meícyahíjcyáne. Áánéllii ihdyu múhdutúiyó ícyoocaré ámúhama o íjcyane ímíñeúvú ámúhake o úwááboki.

Agáama Tsáárámúpidítúyú íjcyané uwááboju

²¹ Muurá ámuha méijtsúcunú Moitséeúvuj tééveríi Píívyéébe meke ájcúné taúhbaju néhdu meíjcyáneri mepájtyeténe. ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú muhdú dííbyé waajácúháámitu tene cáátuváne? ²² Muurá téhaamítú néene Aavaráúvúhjáa míítyétsikye tsíímáváne. Páñétúelle méwadívúhjáa tsíímávaabe tsáápiikye. Áánetúhjáa tsíjpiikye tsíímávaabe íúníu múnáálledívu. ²³ Aanéhjáa íúníu múnáálle Agáadívú dibye tsíímávaabe íhdícyaabéré íñe meíjcyadu.

Áánetúhjáa páñétúélledívú dibye tsíímávaabe diibyjuco Píívyéébéhjáa diityétsikye íajcuíñé néhíjcyaaabe.

²⁴ Ehdúhjáa tsíímávamúpí Píívyéébe míamúnáake mǐjǐtócuri túkévǐjtsóñe. Diilléhjáa muurá Agááj tsííménémúhaabe tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco Moitséeúvukée Tsinaíí caméhbaúvú Píívyéébe ítyaúhbajúvú ájcúné pañe íjcyame ícyahíjcyáne.

²⁵ Áánéllii muurá téhbau Aráábíá iiñúǐjiri íjcyahbaú memévá dílleúvu déjutu. Muurá Jerotsaréri íjcyame taúhbájú pañe ícyahíjcyá dílleúvúj tsííménémúhaabée tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco. ²⁶ Áánetu ihdyu níjkyéǐjiri íjcyáné Jerotsarée múnaa meíjcyame tsáhájuco téené pañe meíjcyatúne. ²⁷ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu néene Tsáárádiyú:

Ajchíabá u íjcyárolle kímóóvétulléré ímǐjyuuuri díicya. Muurá úi ú tsíímávaahi. Aame díítsiime ávyétá mityámé llíyááteé díúnú múnáállej tsíímé llíyaaténé éhniíñevu.

Ehdu néene Píívyéébé waajácúháámitu.

²⁸ Ámuúha táñahbémuj, Píívyéébéhjáa néhdújuco Itsáake cáánímutsi tsíímaváne. Áhduréhjáa dibye néhdújuco íñe tsúúca dílbyej tsíímé meíjcyane.

²⁹ Árómeke íñe tsaate meke muhdú dáriívehíjcyá íhdéené taúhbaju iúráávyéneri éhnehjáa Píívyéébere píáábóneri Aavaráá páñétúélledívú tsíímáváábeke iúnú múnáálledívú dibye tsíímávaabe tsárillehíjcyádu.

³⁰ Téénetu muurá Píívyéébé waajácúháámitu néeneé: “Díúnú múnáálleke dijchívyetso dihjyátú íllímájuco. Tsá páñétúelle dítyáábadívú u tsíímáváábé wáabyuta íjcyane dílbye éhne íjcyatúne.” Ehdu néene Píívyéébé waajácúháámitu. ³¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbémuj,

tsá meíjcyatú íúnú múnááledívúu Aavarááuvú tsíímávábéj tsiiménémúhaabe íjcyadu. Muurá ihdyu méijcyá páñétúellée Tsáarádivu dibye tsíímávábéj tsiiménémúhaabe íjcyadu tsúuca páñétúejpi Píívyéébé Hájchikye mecáhcuíjtsónéllíihye.

5

Jetsocríjtóké meúraavyéne

¹ Muuráhjáa Jetsocríjtó tsúuca meke ijchívyetsó taúhbaju meke tükévéjtsóné pañe meícyahíjcyánetu. Áánéllii metsu dílbyekéréjuco meúraávye ímíñeúvu. Óvíjyacóóné ámuha téeneri metsúúrámehijcyáné meke pájtyetésóiyónerííivari.

² Aane cáhawáá ímíñeúvú melléébó ámúhakye o nééneé. Muurá ámuha mekíhdyahírótsámeíñetu ímiáámedi Píívyéébe ámúhakye díllóiyóné ámuha meíjtsúcunúne tehdu meméénúmeíhachíí tsá Críjto ámúhakye pájtyetésóityúne. ³ Áronáa ihdyu o néé tehdu imyéénúmeíñe ímí Píívyéébema íjcyáíyóneri tsúúrámehijcyámé óvíí ávyeta muhdú teene taúhbaju néhdu íjcyáhi. ⁴ Áronáa íllure ámuha téeneri mémújtátsámeí Píívyéébé meke iwájyúne Críjtoj tééveri mepájtyetéíñe méénúnetu. ⁵ Muurá ihdyu ímiáámedi meke dílloobe Íapííchó meke tükévéjtsóneri Jetsocríjtoke mecáhcuíjtsómeke. ⁶ Áánéllii mekíhdyahírótsámeítyúné tsá muhdú néétune. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu ímiááné Jetsocríjtoke mewájyúne mecáhcuíjtsóné meke píáabóhi.

⁷ Aanée muurá tsúuca tehdujúco ámuha meúraavyéne. ¿Ááné mutsíhdyúhjáa íveekí tsáhájucó ámuha téené

uwááboju ímí mecáhcújtsotú múha nééjuri? ⁸ Ááneráhjáa tsúúca Píívyéébe ámúhake ijchívyetsó ténejcutú Jetsocríjtoj téeveri. Aane tsá dífbyedítú tene íjcyatú eene piéénéré ámuha meúraavyéne. ⁹ Muuráhjáubá ihdyu ámúhadítú tsáápihdítúré íjcyane ehdu ámúhake dáriivé éhne múúne haríínallíjyú metátsajcóné pañévu íooríchotu áyánéwu mepícyooróné páneeríjéjuco mújtadu. ¹⁰ Áronáa ó waajácú Píívyéébe tsiíne ámúhake piááboíñé ámuha meíhveté taúhbaju néhdu ámuha meíjcyáneri mepájtyetéiyóné ámuha meíjtsámeíhíjcyánetu. Áánetu ihdyu íhnáhooíñé díbye ícúbahráné ámúhake mútátsohíjcyámedi.

¹¹ Muurá téhdure óhdityu nehíjcyámé oova mekíhdyahírótsámeíneríyé ímí Píívyéébema meíjcyane o úwáábohíjcyáne. Áronáa teene o úwááboca tsá oke ditye tsaríllétyuróne. Muurá ihdyu Críjtoj téeveríyé mepájtyeténé o úwáábohíjcyánéllii oke tsaríllehíjcyáme. ¹² Aame ihdyu óví ílluréjuco ámúhadítú dówaavéné téeneri ámúhake pátsarícyohíjcyáme.

¹³ Muuráhjáa tsúúca Píívyéébe ámúhake ijchívyetsó téénetu. Aame ámuha tsáimiyéjuco meíjcyame tsá ímitúné meméénújúcóóityúne. Ímíneúvú pamévamáyé mewájyújcatsíñe mepíáábojcatsi. ¹⁴ Muurá tsane dífbyé taúhbaju néehíi: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu.” Ehdu muurá pamévakéré mewájyúhahjíí tsúúca mémeenú páneere dífbyé taúhbajúúné muhdú meíjcyáiyóné meke nehíjcyáne. ¹⁵ Áánetu tehdu ámuha mewájyújcatsíñe mepíáábójcatsíyótsihvu íllure ámuha meícúbáhrájcatsíhahjíí muurá íllure ámuha métútávát-sójcátsííhi.

Píívyéébé Apíícho meke túkévejsóne

¹⁶ Áánéllii ámuhákye o nées Píivýéébé Apííchó túkévéjtsó pañéréjuco ámuha meijcyá ímítyunéhjí ámuha meméénújúcóótuki. ¹⁷ Tsá dííbyé Apííchó ímíllétú meímillédú meijcyane. Téhdure ténehji méhdivu cátuhtsó teene meke túkévéjtsóné pañe meijcyáiyóne. Ehdu panéjcuávú téneecu cátuhtsójcatsíñéllii éhniíñevu métsúúraméí Píivýéébé Apííchó túkévéjtsó pañe ámuha meijcyáiyóneri. Óvíjyacóóné ámuha meímillédú meijcyane. ¹⁸ Aane ímiááné ámuha dííbyé Apííchó túkévéjtsó pañe meijcyáhajchíí tsáhájuco ámuha íhdééné taúhbájú túkévéjtsó pañe meijcyájúcootúne.

¹⁹ Muurá ímillédúré ícyahíjcyámé tsá téévetúne. Panévaré muurá ímítyunéhjí méénume ihdícyáméhjíma dómácócatsíhijcyáhi. ²⁰ Aame níjcyotájtekéré duurúvahíjcyáhi. Nomíuuváwu nééme tsané úhbajcátsiyíyé íjcyame itsáílléjcatsíñe waabyénúcatsíhijcyáhi. Iiye ímí íjcyáiyóné imílléme. Ehdu idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco ditye dóhwábahíjcyáné íhdyúeháhjíréjuco. ²¹ Aame nomíutááváwu nééme dsíjívétso múnaa, líiyíicyáve múnaa, íjcyame majchó ávyétá mityáne. Áhdure tsíñehji panévaré ímityúné méénuhíjcyáme. Aane éíjyúu ámuhákye o néhdu tsá múu tehdíívanéhjí méénutúne. Muurá tehdu nénehji méénume tsá Píivýéébé avyéjúepte íjcyatúne.

²²⁻²³ Áánetu ihdyu Píivýéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meijcyame méwajyújcatsíhi, méimíjyúúhíí, tsíñehji meke pájtyeróné máaabúcuhi, tsaimíyé pamévamáyé méijcyáhi, tsíjtyeke mepíaabóhi, panévaré óóchevéllétumé mémeenuhi, ídaatsómé méijcyáhi, tsá ímítyúnehjívú metáhjátsámeityúne. Ehdu Píivýéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe

meijcyame tsá íhdéené taúhbaju néené tsíjítoríyé meijcyatúne. ²⁴ Muurá Críjtoke mecáhcujsómé ímityúné icyánéjcutu méijcyá dsíjívemédú ténéhji éllevu meijcyájúcoótúnéllíihye. ²⁵ Aame méijcyá Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe. Áánéllii metsu meíhvéjtsámeí téeneréjuco meke túkévéjtsóné pañe meijcyaki.

²⁶ Tsáhájucó ávyéjuuháñé mellííñéityuróne. Tsá íínerí menómíutááváityuróne. Tsá ímityúné medáríívéjcatsíityuróne.

6

Mepíáábójcatsíñe

¹ Aane tsaate ámúhadítyú ímityúné pañevú mújtáhajchíí mépiáábó ditye tsiíñe ímíjpyeteki. Áronáa ihdyu ímíñeúvú chooco méuwáábó diityeke. Ááne téííbúwá meijcyá ámuháyéjuco tehdu meijcyátuki. ² Ehdu mépiáábojcatsí múhdurá ámuha meicyahíjcyánéhjitu Críjto ímillédú ámuha meijcyaki.

³ Muurá iye íhtsutúme íjcyane íjtsúcunúmeímyé tsíjtyeke ípiáábóiyónéhji éllevu íjcyatúme állímyeíhi. ⁴ Cáhawáá ihdyu ámuha tsáápiitsa métsúúraméí Críjtoke ámuha meúraavyémé tsaímíyé meijcyáíyóneri. Áronáa ihdyu tsá múu íjtsúcunúmeítyú tsíjtyé ehnííñevu ímí íjcyane. ⁵ Muurá íjcyanéí pámeere ímityúné meméénuhíjcyané meméénújúcoóityuróne.

⁶ Áhdure ámúhake o néé íñe Píívyéébé ihjuu ámúhake úwáábohíjcyámeke ámuha mepíáábo panévatúré ííne tájpi ditye íjcyáíñetu.

⁷ Aame tsá múu állímyeítyúne. Méjtsámeídí Píívyéébe wáájácúityúné ímityúné ámuha meméenuhíjcyáne. Muurá ímityúné méenuhíjcyámeke téene áhdovu ájcúíbye. ⁸ Aame ílluréjuco wágóóóveíñé ímillédú ícyahíjcyáme. Áánetu Píívyéébé Apííchó meke túkévjtsóné pañe meícyahíjcyámé méújcuú múijyú medsíjívéjúcóóítyúne bóhi. ⁹ Áánéllii metsu óóchevélletúmé ímiáánéré meméenuhíjcyaki. Ehdu muurá ímiáámé mejjcyáhajchíí téene áhdó tsaímiyéjuco mejjcyaiñe. ¹⁰ Áánéllii metsu pamévamáyé ímiááméré mejjcyaki. Tsá Críjtoke mecáhcujsómé tsané nahbémú mejjcyame ímityúné medáííívécatsíityuróne.

Páávaro pítajcóné

¹¹ Aane íñe ámúhake o pítajcóné ooréjuco páñetu o cáátunúne. ¹² Muurá eene tsaate Críjtoke úraavyémé téené hallútú diityéké tsijtye ímityú íjtsúcunúiyónélliihyéré ámúhake táúhahíjcyá ámuha mekíhdyahírótsámeíki. ¹³ Árome muurá tsá panévaré teene taúhbaju nénehji méenuhíjcyatúne. Muurá íllure imityájkímyeí ámúhake téenevu táúhahíjcyáme. ¹⁴ Áánetu ihdyu tsá o ímíletú íñnerí o mítyájkímyeíiyóne. Apááñéré ihdyu ímí ó íjtsúcunú mewájuryíí Críjto páwachékevu dsíjívéeébeke o cáhcújtsónéllii táimityú táhallurí íjcyájúcootúne. Aabe téené pañe o íjcyájúcoótúnéllii ténejcútú ó ijcyá dsíjívéebedu. ¹⁵ Ahdícyane tsá muhdú tene néétu mekíhdyahírótsámeítyúne. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá íñnetú meke píáábotúne. Áánetu ihdyu Críjtoke mecáhcujsómé tsíhdyuréjuco mecápáyoovéné meke píaabóhi. ¹⁶ Aane óvíí Píívyéébe

meke íídaatsóllédú íjcyaaabe pámeere pahúllevaré ihñéjté íjcyámema ámuéhakye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcy muhdú ámuéhakye o úwáábohíjcyádu.

¹⁷ Óvíjyacóóné ámuha oke múhdurá medáíívehíjcyáne. Muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoke o cáhcújtsóné hallútú oke ditye méénuhíjcyáne matyáwááné tájpiíyi íjcyánetu méwaajácú díbyé wákimyéi múnáajpi o íjcyaaabe ímiááné ámuéhakye o néhíjcyáne.

¹⁸ Ahdícyane óví díbyeréjuco ámuéhakye pámeekéré panévalu píaabóne. Áyu tehdújuco.

Píivyéébé ihju: jetsocríjyodítýú cáátúnuháámi **New Testament in Bora (PE:boa:Bora)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Jul 2022 from source files dated 25 Jun 2022

6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48